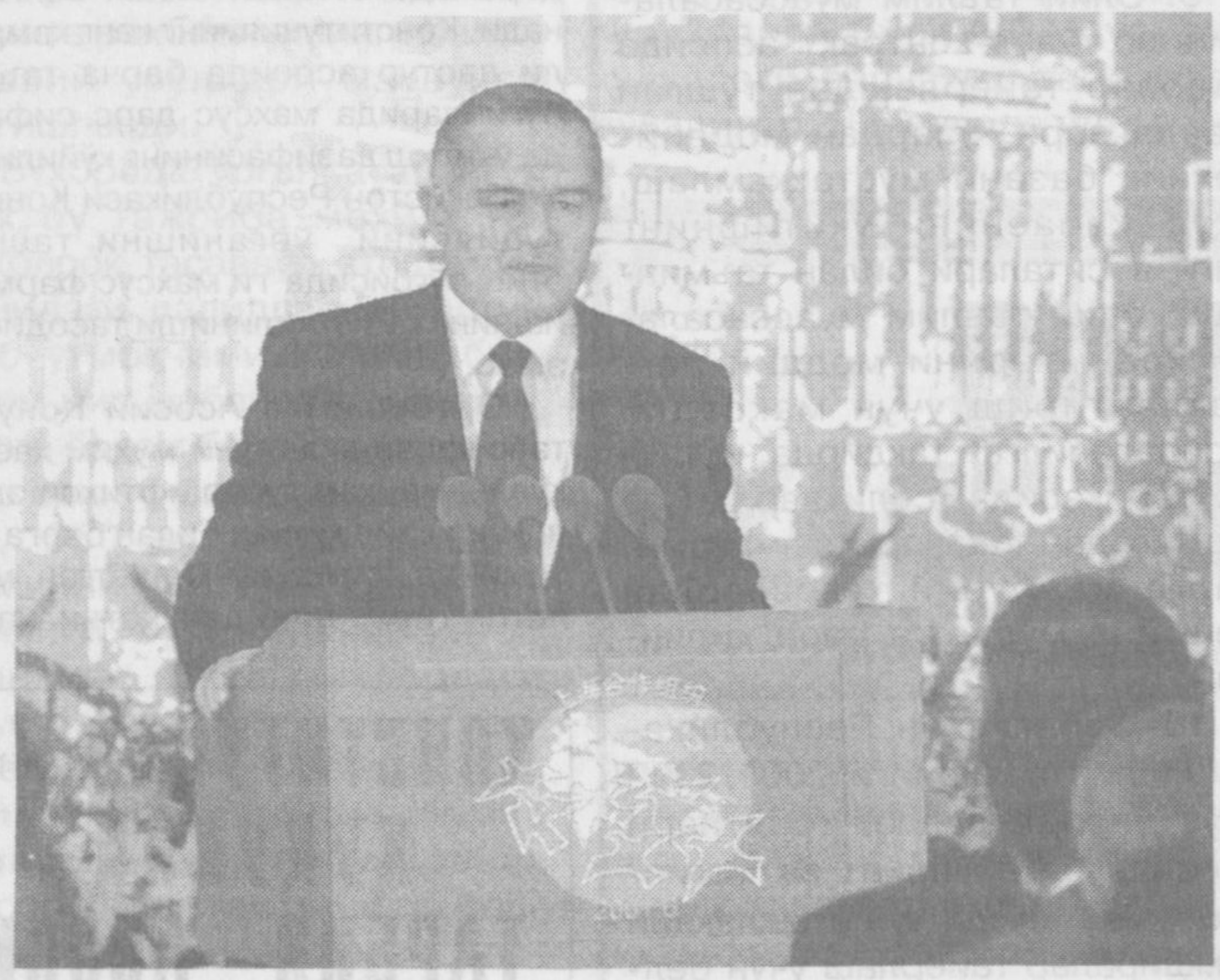


Ma'rifat

МАБРИФАТ • ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ •

1931 йилдан чиқа бошлаган 2001 йил 16 июнь, шанба Баҳоси сотувда эркин нархда № 47 (7346)

ШАНХАЙ ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИ ТУЗИЛДИ



15 июн, Шанхай. ЎЗА махсус мухбири Анвар БОБОЕВ хабар қилади:

Бугун эрталаб “Шангрила” меҳмонхонасида Шанхай саммитига ташриф буюрган делегацияларнинг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлиб ўтди. Унда давлат раҳбарлари нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари ўз нутқида мазкур учрашув дунё сиёсий тарихига қирадиган воқеа бўлганини, беш йил аввал ҳарбий соҳада ҳамда чегара туманларида қуролли кучларни қисқартириш борасидаги ўзаро ишончни мустаҳкамлаш мақсадида асос солинган тузилма бугун иқтисодий-ижтимоий, сиёсий масалаларда хавфсизликни таъминлашда кенг ҳамкорликка йўл очадиган ташкилотга айланганини таъкидлади.

— Биз Шанхай ташкилотини тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга, шунингдек, биринчи навбатда, халқаро террорчилик, диний экстремизм, миллий айирмачилик ва наркобизнес каби минтақавий ва дунёвий хавфсизликка таҳдид соладиган хатарга қарши пухта ўйланган ва самарали курашга йўналтирилган кўп томонлама ҳамкорлик механизми деб биламиз, - деди Исло Каримов.

Диққатга молик томони шундаки, Шанхайда нуктаи назари, қарашлари ва сиёсати Марказий Осиёдаги минтақавий хавфсизлик ва барқарор тараққиётга бевосита боғлиқ давлатлар раҳбарлари йиғилди. Булар орасида БМТ Хавфсизлик кенгашининг доимий аъзолари бўлмиш Россия ва Хитой борлиги эътиборга молик. Исло Каримов шуларни таъкидлар экан, Ўзбекистон онгли равишда Шанхай тузилмасига қўшилганини, бу қўшилиш баробарида сифат ва фаолият кўлами жиҳатдан бутунлай янги ташкилот таъсисчиси бўлганини қайд этди. Бу ташкилот фаолиятига оид фикрларни билдириб, ечимини кутаётган бир неча долзарб муаммолар санаб ўтди. Албатта, биринчи навбатда, Афғонистон можароси қайд этилди. Бу ердаги хунрезлик тугамас экан, таҳдид сақланиб қолаверади. Натижада ўз-ўзидан янгидан-янги муаммолар келиб чиқаверади. Террор, экстремизм, айирмачилик ва наркобизнес бир-биридан айри муаммолар эмаслиги яхши маълум. Наркотик моддалар савдосидан келган миллиардлаб долларлар эвазига кўпоровчилар ёлланмоқда ва турли ваҳшийликларга йўналтирилмоқда. Бу тизим гоёт яхши мувофиқлаштирилади. Демак унга қарши баҳамжихат курашилмаса, натижа кутилгандек бўлмайди.

Исло Каримов кўпоровчи ёллайдиган марказлар асосий эътиборни иқтисодий қийинчиликлар, демографик муаммолар ва бошқа сабабларга қаратишини таъкидлаб, бунинг олдини олиш учун халқларимиз ҳаётини фаровонлаштириш йўлида ҳамкорлик қилиш лозимлигини айтди. Президент самарали ҳамкорлик имкониятлари мавжуд бўлган қатор соҳаларни қайд этиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари ҳозирги кунда оммавий қирғин қуролларининг ноқонуний тарқалиши ҳам тобора долзарб муаммога айланаётганини таъкидлаб,

Марказий Осиёда ядро қуролидан холи зона барпо этиш жараёнини тезроқ якунига етказишда БМТ Хавфсизлик кенгаши доимий аъзолари бўлмиш Россия ва Хитой ёрдамига умид билдирди.

Президентимиз Шанхай ҳамкорлик ташкилоти фаолияти қуруқ баёнотлардан иборат бўлиб қолмаслиги, қарорлар пухта ўйланиб, келишилиб, аниқ фойда келтиришига амин бўлган ҳолда қабул қилиниши лозимлигини ҳам айтиб ўтди.

Исло Каримовнинг фикр-мулоҳазалари бошқа қатнашчилар томонидан бир овоздан қўллаб-қувватланди.

Музокараларда қабул қилинажак ҳужжатлар, ҳамкорликни ҳар томонлама кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди.

Мулоқот якунида Шанхай ҳамкорлик ташкилотини тузиш тўғрисида декларация қабул қилинди ва террорчилик, айирмачилик ва экстремизмга қарши кураш борасидаги Шанхай конвенцияси имзоланди. Декларацияга биноан янги ташкилотнинг мақсади аъзо мамлакатларнинг бир-бирига ўзаро ишончи, дўстлик ва қўшничилигини мустаҳкамлаш, улар орасида сиёсий, савдо-иқтисодий, илмий-техникавий, маданий, таълим, энергетика, транспорт, экология ва бошқа соҳалардаги самарали ҳамкорлигини рағбатлантиришдан иборат. Ҳужжатда минтақада тинчлик, хавфсизлик ва барқарорликни қўллаб-қувватлаш ва таъминлашдаги биргаликда ҳаракатларнинг муҳимлиги таъкидланади.

Саммит иштирокчилари Шанхай ҳамкорлик ташкилотининг навбатдаги учрашувини 2002 йилда Санкт-Петербург шаҳрида ўтказишга келишиб олди.

Шанхай саммити доирасида, шунингдек, Ўзбекистон, Қирғизистон ва Қозоғистон ўртасида чегаралар туташуви тўғрисида уч томонлама битим имзоланди.

Шундан сўнг ХХР Раиси саммит қатнашчилари шарафига зиёфат берди. Шу билан Шанхай ҳамкорлик ташкилоти саммити ниҳоясига етди.

Тошкентга қайтиш олдидан Хитой томони таклифига биноан Президент Исло Каримов ХХР раҳбари Цзян Цзэмин билан учрашди. Сўхбат чоғида Ўзбекистон-Хитой муносабатлари ва томонларни қизиқтирган бошқа масалалар хусусида фикр алмашилди.

(ЎЗА)

Магистратура, академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг биринчи битирувчиларига

Азиз ўғил-қизларим!

Аввало, замонавий билим даргоҳларининг илк қалдирғочлари бўлган сиз — илм ва ҳунар соҳибларини ўқишни муваффақиятли тамомлаганингиз билан чин қалбимдан сამимий муборакбод этаман.

Юртимиздаги ҳар бир оила, ҳар бир ота-она ўз фарзандлари қиёфасида, униб-ўсиб келаётган ёш авлод тимсолида олижаноб инсоний фазилатларни намоён этишга қодир баркамол инсонларни кўради, уларнинг бахтли-саодатли бўлишини орзу қилади.

Биз ўз тақдиримизни қўлимизга олиб, янги ҳаёт, янги жамият қуришга, келажагимизни жаҳон ҳамжамиятининг узвий бир қисми сифатида барпо этишга азму қарор қилган дастлабки кунларданок бундай юксак мақсадларга эришишнинг энг муҳим шarti — ўз мустақил фикрига эга, мустаҳкам иродали, чуқур билимли, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаган соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш билан боғлиқ эканини теран англадик.

Ана шу мақсадни амалга ошириш йўлида дастлабки, айни пайтда тарихий қадам бўлган Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ишлаб чиқдик ва ҳаётга жорий этишга киришдик. Бу дастурнинг ўзбек таълим модели сифатида бутун дунёда тан олинаётгани, бу соҳадаги ишларимизга бошқалар эътибор ва ҳавас билан қараётгани узокни кўзлаб тузилган режаларимизнинг тўғри ва ҳаётийлигидан далолат беради.

Кадрли фарзандларим!

Яхши ният билан парвариш қилинган дарахтнинг дастлабки меваси ҳамisha тотли бўлади. Бугунги ҳаяжонли дамларда сиздек бахтиёр авлоднинг чехрасига боқиб, ана шундай улуг мақсадларимизнинг ширин меваси, олижаноб интилишларимизнинг илк нишонасини кўриб турибмиз, десак, асло муболага бўлмайди.

Ўйлайманки, мустақил тараққиётимизнинг устувор йўналишини ташкил этадиган соғлом авлод ҳаракатининг деб-бечаси сифатида мана шундай улкан ўзгаришлар давридаги имкониятлардан баҳраманд бўлиш бахти айнан сизларга насиб этаётгани ўзига хос рамзий маънога эга.

Сизларнинг номингиз беқиёс янгиланишлар жараёнининг муҳим босқичидан шаҳодат бўлиб, буюк давлат қуришга интилаётган озод ва обод Ватанимизнинг янгитдан ёзилаётган тарихи саҳифаларидан жой олиши шубҳасиз.

Шуни ҳеч қачон унутмангки, навқирон авлоднинг хоҳиш-иродасини, жўшқин ва соф интилишларини ифода қиладиган сиздек ўғил-қизларимизни олдинда янги-янги имкониятлар, қанчадан-қанча зафарлар билан бирга, не-не синовлар, юксак доvonлар, мураккаб ва шарафли йўллар кутмоқда.

Сизлар ҳар қандай вазиятда ҳам юртимиз истиқлолининг, дунёда яққаю ягона бўлган она Ўзбекистонимизнинг фидойи ва жасур, билимдон ва бахтли фарзандлари бўлиб қолишингизни истардим. Мана шундай инсоний фазилатлар, бир умр комилликка интилиб яшаш, касбга садоқат туйғуси сизларни асло тарк этмасин.

Соҳибқирон Амир Темур бобомиз айтганидек, азму шижоат, мардлик ва матонат доимо ҳамроҳингиз бўлсин.

Бугун — ота-оналарингиз, устоз-мураббийларингизнинг орзу-умидлари ушалган муборак кунда сизларга оқ йўл тилар эканман, олган билим ва тажрибангиз, одоб-ахлоқ, касб-ҳунар бобидаги камолингиз фақат яхшиликка, бунёдкорликка буюрсин, аввало ўзингизга, бутун эл юртимизга бахту саодат келтирсин, дейман.

Мана шу унутилмас дамларда сизларга Яратгандан энг эзгу ниятларни тилаб қоламан.

Истиқлол ва тараққиёт йўлида қўйган қадамларингиз кутлуғ бўлсин.

Исло Каримов
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Меҳмонхона
Ўқитувчининг
қалби кенг
5-бет

DTM tahlili
10-бет

Инглиз тили
сабоқлари
12-бет

Нисбийлик
назариясининг
яратилиши
13-бет

Яқинда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимларининг ижтимоий масалалар билан шуғулланадиган ўринбосарлари, халқ таълими бошқармалари раҳбарлари Бухорога ташриф буюришди. Улар Республика Халқ таълими вазирлиги ҳамда вилоят ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил қилинган семинар-кенгашда иштирок этдилар. Бу тадбир Бухорода қарийб бир ярим йилдан бери мунтазам ўтказилиб келинаётган "Мақтаблар куни" мисолида таълим тизимига раҳбарликнинг ноанъанавий усуллари мавзусига бағишланди.

Бухорода ўрганса арзигулик бу тажриба моҳиятини яққолроқ тасаввур этиш учун куйидаги далилларни келтириб ўтмоқчимиз. Ўтган бир ярим йил мобайнида мактабларга ёрдам бераётган ҳомийлар сони 6 баравар ошганлиги, 650 миллион сўмлик ҳомийлик ёрдами кўрсатилганлиги, кутубхоналар китоб фондиди катта миқдордаги ўқув ва бадий, сиёсий адабиётлар билан бойитишга эришилганлиги, деярли барча мактабларнинг банкда ўз ҳисоб рақами ва маблағи борлиги, 426 та мактабга 1 гектардан ер ажратиб берилганлиги, 447 та мактабда ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилганлиги, шу ҳисобдан вилоят бўйича 96 миллион сўм бюджетдан ташқари маблағ топилганлиги, 1916 нафар ўқувчига стипендия берилаётганлиги ва бошқа бир қатор ижобий кўрсаткичлар бевосита ана шу тадбир самараси билан изоҳланади. Қатрада куёш акс этганидек, янгидан барпо этилаётган мактаб бинолари, уларда шакл ва мазмун уйғунлигини таъминлаш, таълимни жаҳон андозалари даражасига кўтариш борасида амалга оширилаётган кенг ҳажмдаги ишлар қўшиб ҳисобланганда, вилоятда «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» бажарилишини таъминлаш йўлида қилинаётган саъй-ҳаракатлар, тизимда амалга оширилаётган ислохот жараёнлари қўлама янада салмоқлироқ намоён бўлади.

Вилоят ҳокимининг 1999 йил 27 декабрда қабул қилган "Вилоятда "Мақтаблар куни"ни ўтказиш тўғрисида"ги қарори бу ишларни янада юқори даражага кўтаришга ўзига хос таъсирчан восита бўлди. 2000 йилнинг январидан

дан эътиборан, ҳар ойнинг учинчи ҳафтаси вилоятда "Мақтаблар куни" деб эълон қилинди. Вилоят ҳокими бошчилигида мувофиқлаштирувчи кенгаш, шунингдек, бу тадбирни ўтказиш бўйича 15 та ишчи гуруҳи тузилди, унинг раҳбарлари тайинланди. Барча шаҳар ва туман ҳокимлари томонидан ҳам худди шундай мувофиқлаштирувчи кенгаш ва ишчи гуруҳлари ташкил этилди.

Шу ўринда "Мақтаблар куни"нинг ташкилий жиҳатлари хусусида батафсилроқ тўхталмоқ жоиздир. Тадбирга жалб этилган мутасадди кишилар шу кунги гуруҳларга бўлиниб, муайян ҳудуддаги барча мактабларда бўладилар. Дарсларда иштирок

мувофиқлаштирувчи кенгаш ва ишчи гуруҳи муайян бир тумандаги таълим муассасаларида бўлса, ҳар бир туман ҳокимлиги томонидан ўз ҳудудларида ҳам шундай тадбир амалга оширилади. Баҳамжиҳат, биргаликда иш кўрилади, ечимини кутаётган муаммолар ҳал этилади.

—Ташаббусга ҳамма ҳам бирдай бош қўшавермаслиги турган гап, — деди вилоят ҳокимлиги халқ таълими бошқармаси бошлиғи Салим Мухторов "Мақтаблар куни" аҳамияти ҳақида тўхталиб. — Кимдир вақтини қизганса, бошқа биров маблағини кўзи қиймайди. Яна кимдир масалага номигагина, хўжакўрсинга, нималарнидир андиша қилиб ёндашиши мум-

ВИЛОЯТ ҲОКИМИ — ХАЛҚ ТАЪЛИМИ АЪЛОЧИСИ

этадилар. Ўқувчи, ўқитувчилар, ота-оналар билан суҳбатлашадилар. Мактабларнинг моддий-техник таъминланиши, ўқув биноси, синф ва фан хоналари, лаборатория, ошхона, устахоналарнинг жиҳозланиши, эстетик безатилишига бугунги кун нуқтаи назаридан қаралади. Ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, бинонинг иситилиши, санитария ҳолати, ўқувчиларнинг ичимлик сув билан таъминланганлиги текширилади. Таълим муассасаларининг ишлаб чиқариш, ташкилотлар, маҳалла ва ота-оналар билан ҳамкорлиги, уларнинг самараси, ҳомийлар ҳамда хайрия жамғармаларининг мактабга ёрдами ўрганилади. Ўқувчилар ўртасида содир этилаётган жиноятчилик ҳамда қонунбузарлик ҳолатлари таҳлил қилинади. Бир сўз билан айтганда, таълим муассасаси қиёфаси ҳақида тўла тасаввурга эга бўлинади. Шунинг учун ҳам ишчи гуруҳига аксарият вилоят ташкилотлари раҳбарлари, турли соҳа мутахассислари кiritилдики, бу ҳар бир қатнашчи ўз соҳа йўналишлари бўйича илм даргоҳида нималар қилинаётганлиги, қандай муаммо ҳамда камчиликлар мавжудлиги ҳақида асосли, тўғри ва холисона хулоса чиқариш имконини берди.

Эътиборга молик томони шундаки, "Мақтаблар куни"да вилоят ҳокимлиги томонидан



кин. Айниқса, ҳозирги бозор шароитида орамизда ҳамма нарсани нуқул моддий фойда ёки зарар билан ўлчайдиган кишилар кўпайиб қолганлигига ҳам кўз юмиб бўлмайди. Лекин мактаб, фарзандлар келажаги, таълим-тарбияси масаласига келганда ҳамма бирдай хайрихоҳлик кўрсатиб, астойдил ихлос билан иш тутади. Бугунги болажонларимизга ғамхўрлик қилиш, пировардида ўзимизнинг эртаимиз, фаровон кунларимиз тўғрисида қайғуриш эканлигини теран англадик. Ҳатто айримлар таълим муассасаларидан бир қадар узоқлашиб қолганлигидан хижолат чеқди, ўзини гуноҳордай ҳис этди. Биз буни дастлабки "Мақтаблар куни" қатнашчиларининг нигоҳлари, хатти-ҳаракатлари, гап-сўзлари, мулоҳазаларидан илгандик.

"Мақтаблар куни"нинг чинакам халқ ҳаракатига айланганлиги, кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватланганлиги, аҳоли хайрихоҳлигига сабаб бўлганлигининг боиси ҳам шу — барча саъй-ҳаракатлар замирида ўзимиз, ўз Ватанимизнинг эртанги кунини ўйлаш, ғамхўрлик қилишдек улғу ва шарафли мақсад мўжассамлигида. Таълим муассасаларига бўлган бундай эътибор тизим ходимларини ҳам жонлантириб, фаоллаштириб юборди. Ўқитувчи жамиятда тутган ўрни, зиммасидаги масъулият юки, келажак авлодлар тақдирини олдидаги жавобгарлигини юксакроқ англади. Бу тадбир, ўз навбатида, тизимнинг турли бўғинларида ишлаб турган раҳбар кадрларнинг фаолиятига танқидий баҳо бериш, масъулиятини ошириш, уларга нисбатан талабчанликни кучайтириш ва сифат жиҳатдан янада яхшилаш имконини берди.

Tashabbusning mevasi



тун халқ ҳаракат қилиши лозимлигини айтганлар, — дея эътироф этди вазир тадбирнинг вилоят ҳокимлигида бўлиб ўтган якуний ялпи йиғилишида сўзга чиқиб. — "Мақтаблар куни"ни ана шундай ҳаракатнинг ўрганса, ибрат олса арзигулик намунаси сифатида баҳолаш мумкин. "Мақтаблар куни" туфайли шаҳар ва туманларнинг биринчи раҳбарлари, корхона, ташкилот ва хўжалик бошлиқлари таълим муаммоларига ниҳоятда муҳим, мамлакат, вилоят, юрт эртасини белгилайдиган масала тарзида қараётгани, қўлидан келган кўмагини аямаётганлигини кўрдик.

Тошкент шаҳри ҳокимининг ўринбосари Э.Эрназаров, Қорақалпоғистон Республикаси халқ таълими вазири Б.Султонов, Наманган вилояти халқ таълими бошқармаси бошлиғи Д.Дадажонова ва бошқалар ҳам тадбир давомида олган таассуротларини тўпланганлар билан ўртоқлашадилар.

Халқ таълими вазири "Мақтаблар куни"ни ташкил этиб, таълим-тарбия ишини тубдан яхшилаш, билим масканлари ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш борасидаги хизматлари учун Бухоро вилояти ҳокими С.Хусеновга "Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими аълочиси" кўкрак нишонини топширди.

2001 йилда вилоятда "Мақтаблар куни"ни ўтказиш бўйича амалий ҳаракат дастури тузилган, вилоят ҳокимлиги унинг ижросини таъминлашнинг доимий диққат-эътиборда сақлаб келаётир. Ўйлашимизки, бу хайрли, эзгу ишлар нафақат Бухоро вилояти, балки бутун мамлакатимиз қўламада давом этади. Унинг пировард натижалари таълим равнақи, ҳозирда мактаб парталарида таҳсил олаётган ёш авлоднинг эртанги кунини, мустақил она-Ватанимиз келажагида янада яққолроқ, беқиёс самаралари билан муносиб аксини топади.

Жаҳонгир ИСМОИЛОВ,
"Маърифат"нинг махсус муҳбири

Суратларда: халқ таълими вазири Р.Жўраев Бухоро вилояти ҳокими С.Хусеновга "Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими аълочиси" кўкрак нишонини топшироқда. Тадбир давомида қатнашчилар ўзaro тажриба, фикр-мулоҳаза алмашдилар.



Respublika o'qituvchilari anjumani oldidan

ЭНГ МАҚБУЛ ЙЎЛ
ТАНЛАНИШИ ТАРАФДОРМИМIZ

Ҳар бир инсоннинг яшашдан аниқ бир мақсади, орзу-ўйлари бор. Шу жумладан, устозларнинг ҳам Юртбошимизнинг ушбу фикрларини ҳеч вақт унутмасликларини истардим: "Таълим-тарбия тизимини ўзгартирмасдан туриб онгни ўзгартириб бўлмайди. Онгни, тафаккурни ўзгартирмасдан туриб эса биз кўзлаган олий мақсад — озод ва обод жамиятни барпо этиб бўлмайди". Бу жамиятнинг бунёдкорлари тақдири эса бизнинг қўлимизда.

Умумий ўрта таълимнинг ДТС ва ўқув дастури, дарсликларни яратилди. Янги педагогик технология асосида дарслар олиб борилмоқда. Мустақил фикрлаш, баҳс-мунозараларга кенг

ўрин ажратилди. Бу ютуқлар бизни қувонтиради. Галдаги муҳим вазифа эса ДТСда белги-ланган талабларга жавоб бера оладиган битирувчиларни жамиятга етказиб беришдир.

Чунончи, бу хусусда яқинда бўлиб ўтадиган республика ўқитувчилари биринчи анжуманида ҳам сўз юритилади. Унда мен ҳамкасбларим номидан қуйидаги таклифларимни билдириш ниятидаман. Назаримда, аввало дарсликларни яратишнинг самарали механизми ишлаб чиқиши керак, лотин ёзувиге асосланган ўзбек алифбосида яратилган айрим дарсликларнинг 1-2 йилда истеъмолдан чиқарилиши, уларнинг тез-тез янгиланавериши ота-оналарга

оғирлик қилмоқда. Шу билан бирга дарсликларни мазмун жиҳатдан яхшилаш зарур. Дарсликларга тақриз ёзишда барча ҳудудлардаги амалиётчи ўқитувчилардан ҳам фикр олиш керак. Бунинг учун ҳар бир ўқувчани баҳолаш мумкин эмас. Натижада кўшиб ёзиш кўпаймоқда. Йил охирида 4 та чорак балларини кўшиб, уни яна 4 га бўлиб, ўртача баллини чиқариш, энг қийини, бу баллини яна баҳо ва даражага айлантириш вақтни беҳуда совуриш демакдир. Биз Сирдарё вилоятида тажрибадан ўтказилаётган рейтинг тизимини янги ўқув йилидан умумий ўрта таълим мактабларига жорий этиш тарафдори эканлигимизни билдирмоқчимиз.

Бу икки муҳим масаладан ташқари фарзандлар таълим-тарбиясига ота-оналар масъулиятини ошириш, ҳар бир мактаб қошида газета-журналлар сотиш шохобчаларини ташкил этиш, кундалик ва дафтарлар сифатини яхшилаш тўғрисида ҳам мулоҳазаларим борки, булар хусусида анжуман кунлари вилоятлардан келган ҳамкасбларим билан бафуржа ўртоқлашиш имконияти пайдо бўлади, деб ўйлайман.

Маҳмуда ВАЛИЕВА,
Тошкентдаги 274-мактаб ўқитувчиси,
республика ўқитувчилари

Маҳмуда ВАЛИЕВА,
Тошкентдаги 274-мактаб ўқитувчиси,
республика ўқитувчилари

КОРЕЯЛИК ЙИГИТНИНГ
ИШТИЁКИ

Ўзбекистон Миллий университети филология факультетида бўлган киши бу ерда қайноқ муҳитга гуш келади. Бу йил факультетни 29 нафар бакалавр тамохламоқда. Албатта, уларнинг билим даражаси турлича. Шу боис, улар томонидан тайёрланган малакавий битирув ишлари ҳам ёзилиши, ўрганилиши ва тадқиқ этилиши нуқтаи назардан турличадир.

Ўзбекистонлик минглаб ёшлар хорижий тилларни қунт ва сабот билан ўрганаётганлигидан қувонасан, киши. Айни пайтда ўзга миллат вакилларининг ўзбек тилига ҳурмат билан қарашлари ёки ихлос билан ўрганишлари бизга кўтаринкилик бағишлайди.

Кореялик Сон Чонг Хе мисолида бунга амин бўлдик. У "Давр ва ижтимоий тилшунослик муаммолари" (ўзбек ва Жанубий Шарқий Осиё тилшунослиги мисолида) деб мавзуланган малакавий битирув ишини аъло баҳога ҳимоя қилди. Албатта, кореялик миллатига мансуб бу қизнинг шунчалик ихлос билан ўзбек тилини ўрганиши ва сўзлай олиши, унинг катта ютуғидир. Қолаверса, битирув ишига илмий раҳбарлик қилган мураббия, доцент Мамлакат Жўрабоевнинг ҳам хизмати сезиларлидир.

—Талабаларнинг малакавий битирув ишларига аслида курс ишларидаёқ асос солинади,—дейди биз билан суҳбатда факультет декани Норқул Бекмурзаев. — Битирув ишларининг деярли 80 фоизи "аъло" ва "яхши" баҳоланаяпти. Менимча, битирув ишларига шу билан нуқта қўйиш керак эмас. Унинг ичига яна ҳам чуқурроқ кириб бориш мумкин. Шуниси диққатга сазоворки, 18 нафар бакалавр магистратура таълимини давом эттиришга қарор қилишган. Давлат Аттестация Комиссияси уларни малакавий битирув ишларига кўра, магистратурада ўқишга тавсия этади. Фақат тест синовларидан сўнггина улар магистратура қабул қилинади.

Малакавий битирув ишлари учун мўлқул материал тўплаб, мавзуну чуқур ўрганишга муваффақ бўлган талабалар сирасига Сабоҳат Қаҳқорова, Дилноза Омоноваларни ҳам киритиш мумкин. Улар эришган ютуқ фақат ўзлариники эмас, балки илм-фан ривожига ҳам ҳисса бўлиб қўшилади.

ЎРГАНИБ, ТАҲЛИЛ
ҚИЛИБ, ХУЛОСА
ЧИҚАРИШМОҚДА

К.Бехзоғ номидаги Миллий рассомлик ва

БИТИРУВ ИШЛАРИ
ДАВОМ ЭТАДИ

Диплом—маълум ихтисослик ёки мутахассислик эгаллангандан сўнг бериладиган муҳим ҳужжат. Уни олиш учун анча йиллик заҳмат талаб қилинади. Шу нуқтаи назардан қараганда, бакалаврлик босқичини тугатаётган талабаларнинг диплом ҳимоялари ҳаяжонли ва қизгин кечади.

гизайн институти талабаларидан бир гуруҳининг ташвишлари андак чекинди, таъбир жоиз бўлса, елкаларидан тоғ ағдарилди.

Санъатшунослик факультети таркибидеги "Санъатшунослик" ҳамда "Музей иши ва ёдгорликларни сақлаш" бўлими талабалари ўз малакавий битирув ишларини ҳимоя қилишди. Мавзулар кўп ва ранг-баранг, ихтисосликни эгаллаш билан узвий боғлиқ.

Битирув ишлари орасига Дилсора Суюнова тадқиқ этган мавзу тарих ва бугунги кун билан ҳамнафасдир. Талаба Марказий Осиё тасвирий санъати ривожланиш тарихининг энг юксалган даври ҳисобланган илк ўрта асрлардаги намуналарни ўрганишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган.

Бу мавзуну тадқиқ этишнинг асоси сифатида VII-VIII асрларга мансуб Афросиёб маҳобатли деворий ранг-тасвир асарлари танаб олинган.

Талаба ўз битирув ишига 30 тадан ортиқ илмий манбаларга таянган. 1965 йилда (Самарқанднинг қадимги ўрни Афросиёбда) археологлар томонидан қазиб олинган, Афросиёб деворий ранг-тасвир асарларининг археологик, тарихий томонлари ўрганилиб, ёзма таҳлил қилиб берилган. Санъатшунослик нуқтаи назаридан ҳали ўрганилмаган мавзуну яна давом эттириш мумкин деб ҳисобланди. Бажарилган малакавий битирув иши ҳажми ва тадқиқининг мукамаллиги нуқтаи назаридан энг юқори баҳога муносиб топилди.

Ўз дипломи кўлга тегишини сабрсизлик билан кутаётган талабалардан бири сифатида Дилсора Суюнова ўз ҳаяжонларини шундай изҳор этди:

—Билимлар олами чегарасиз. Мақсадим, Афросиёб ҳақидаги тадқиқотларимни магистратурада ҳам давом эттиришдир.

Битирувчи-талабалар ўзлари қизиқиб танлаган муаммолар ва долзарб мавзуларини бир қадар чуқур ўрганганликларини намоян этишди. Масалан: "Ўзбекистон соғлиқни сақлаш музейи" (М.Жўраева), "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, ёғоч ўймакор уста Неъмат Иброҳимов уй-музейини яратиш" (Ж.Ғоипов) ва бошқалар шулар жумласидандир. Ушбу жараёни ташкил этишда санъатшунослик факультети декани Шоира опа Фуломованинг ҳиссаси каттадир.

Талабалар ўз мавзуларида Ўзбекистонда кўпгина музейлар ташкил топганлигини, анча санъатшунослар борлигини ва уларнинг иш фаолиятлари ўрганилмаганлиги, уларга эътибор берилмаганлигини, қолаверса, айрим музейларда экспонатлар, суратларнинг асл нусхалари йўқлиги ва аҳолини жалб қила олмаганликларини ўрганиб чиқиб, камчиликларни бартараф этиш бўйича ўз таклиф ва мулоҳазаларини айта билишган.

Х.ТҶИМАНОВА,
Б.ҲАКИМОВА

Маълумки, республика-мизда амалга оширилаётган таълим ислохотларини рўёбга чиқариш ва ҳаётга татиқ этишда таълим муассасаларини жаҳон андозалари даражасида жиҳозланган ҳамда таъмирланган бўлиши ҳам муҳим урин тутуди. Буни теран англаган Андижон тумани халқ таълими ходимлари 2001-2002 ўқув йилига тайёргарлик ишларига алоҳида эътибор бериб, тумандаги барча мактабларда таъмирлаш ишларини сифатли ва тез фурсатда яқунлаш мақсадида кенг қуламли ишларни амалга оширишди.

Ҳозиргача туманда 55 та (шунинг 32 таси замонавий, 23 таси мослаштирилган) умумий ўрта таълим мактаблари бинолари ва 30 та (шундан 18 таси замонавий, 12 таси мослаштирилган бинолар) мактабгача таълим муассасалари тула таъмир-

ТАЪМИР
ТУГАЛЛАНДИ

дан чиқарилди. Шу билан биргаликда таълим масканларининг моддий техника базаларини бойитиш мақсадида ҳам жамоалар ўз имкониятларидан келиб чиқиб турли ўқув жиҳозларини ҳамда болалар боғчаларида кичкинтойлар учун уч мингдан зиёд кургазмали курул ва турли уйинчоқлар тайёрлашди.

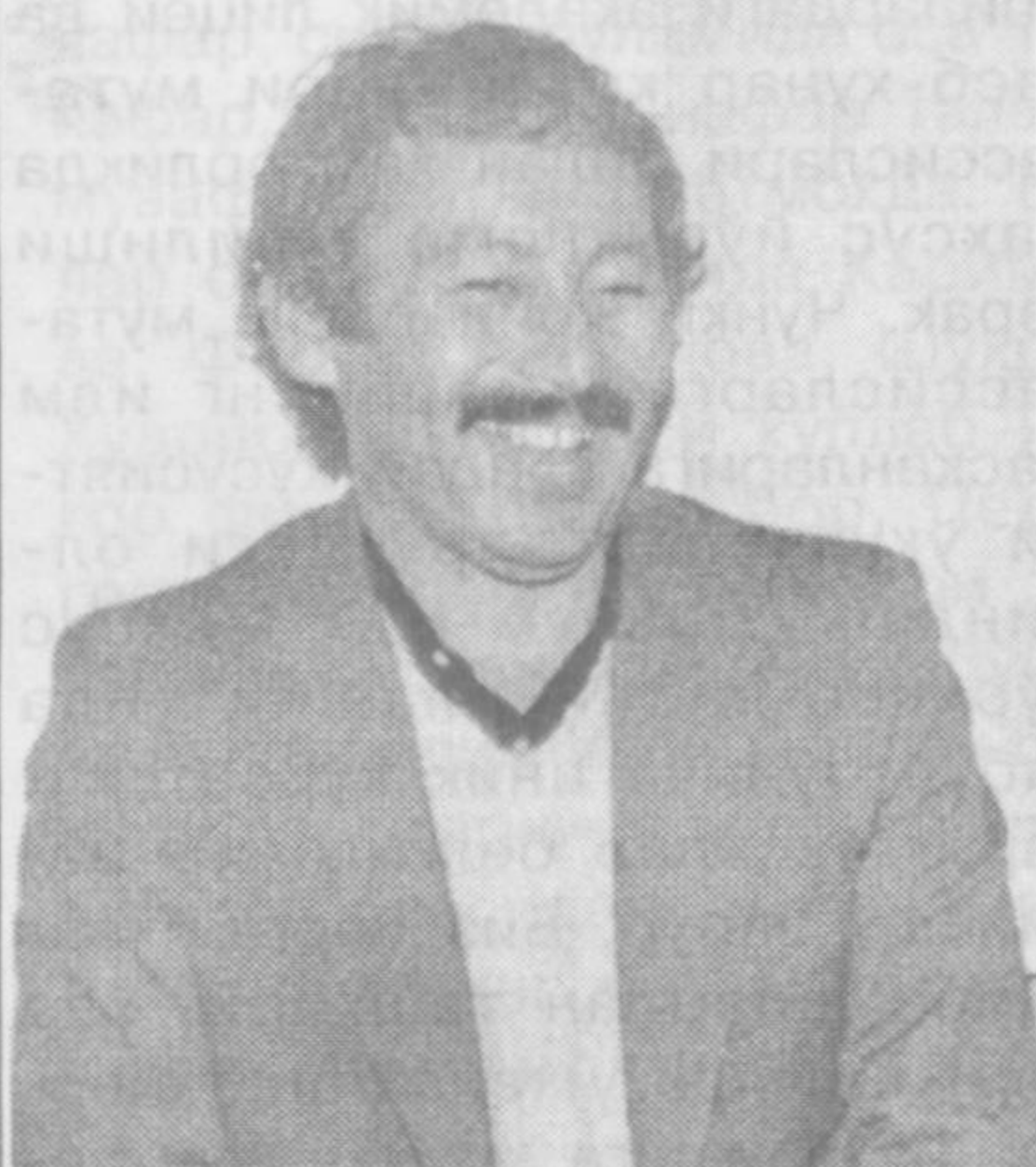
Бундан ташқари, янги ўқув йилига тайёргарлик куриш жараёнида қишнинг қор-қировли кунларида ҳам ўқувчиларнинг иссиқина жойларда таълим олишларини ташкил этиш мақсадида 40 дан ортиқ иситиш қозонлари, барча таълим муассасаларининг иситиш тизимлари, сув билан таъминлаш системалари таъмирдан чиқарилди.

— Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, — деди Андижон тумани халқ таълими бўлими мудири Ф.Сиддиқов, таъмир ишларини тез ва сифатли бажарилишида оталиқ ташкилотлари Куйганёр темир-бетон буюмлари заводи, ХХАТК-7 корхонаси, ХКМК-116 ҳамда "И. Бокиров", "А. Чулпон", "Гулистон", "Ўзбекистон" номли ширкат хужаликларининг ҳомийлик ёрдамлари, ота-оналарнинг кумаги таҳсинга лойиқ бўлди.

МУҲБИРИМИЗ

Томошабинларга комик актёр сифатида танилган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Абдуҳолик Мамарасулов бугунги меҳмонимиз. Абдуҳолик ака 1949 йилда Тошкент шаҳри Чилонзор туманида таваллуд топган. Болаликдан Ҳамза Умаровга тақлид қилган актёрдир. У киши яратган кўплаб образлар мухлислари қалбида чуқур из қолдирган. Актёрнинг ўзи "Қизил дуррали нозик ниҳол"да (1978 йил) Илёс-ни, "Сув келтирган азиз"да (1982 йил) Зокирни, "Нурхон"да (1975 йил) Ҳайдарни қалбдан ижро этганман, дейди. Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқали драма театрида 26 йил фаолият олиб борган актёр ҳозирги кунда "Кулги дардга дармон" шиори остида телевизион миниатюралар театрида хизмат қилмоқда.

Меҳмонхона



га мен сени олим қиламан дейди.

—Сизнинг ўйнаган бир қатор ролларингизни кутатидиган бўлсак, улар асосан комик характерда. Бунга ўзингиз қандай изоҳлайсиз?

—Мен Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқали драма театрида 26 йил ишлаган бўлсам, кўпгина ижро этган образларим мавжуд, лекин айримлари сақланмаган. Шулардан масалан, "Қизил дуррали нозик ниҳол"да Илёс-ни кўшиқ айтиб ўйнаганман, "Сув келтирган азиз"да Зокирни ўйнаган-

кат қилганман. Чунки киноми, спектакли тайёр бўлгандан сўнг аввало муаллифга кўрсатилади. Унга маъқул келсагина, у кейин томошабинга намойиш этилади. Асар муаллифлари шу кунгача мендан ҳеч норози бўлишмаган, демак образларни, ролларни муаллиф ўйлаганидек яратишга ҳаракат қилган эканман.

—Бугунги кунда ёшлар ҳар томонлама қўллаб-қувватланмоқда. Эндигина актёрлик санъатига кириб келаётган ёш санъаткорларга муносабатингиз.

—Ёшларнинг нияти яхши. Уларда интилиш зўр. Ҳавас билан касбга қадам қўйишмоқда. Бир касбга меҳр қўйдими, шунинг моҳир устаси бўлишга астойдил ҳаракат қилиш керак. Санъатга кириб келаётган ёш укасингиларимга муносабатим яхши. Чунки, уларда эртанги кунга бўлган ишонч бор. Тарихга назар солсак, санъаткорларга бўлган эътибор бугунги кунчалик эмас эди. Бу ҳам ёш санъаткорларга бўлган эътибор. Шунинг учун ҳам

ри, ҳақиқий бир меҳрга чорловчи, устозга, маҳаллага, эл-юртга меҳр кўзи билан қарашга ўргатадиган, ҳақиқий бир тарбия вазифасини ўтайди. Бундай фильмлар бизда жуда кўплаб ишланган. Масалан, "Маҳаллага дув-дув гап" фильмининг олаётган бўлсак, унда катта тарбия мактаби мужассам. Лекин ҳозир намойиш этилаётган айрим фильмларга ҳайронман, ур-йиқит, ҳар хил тарбияни бузувчи фильмлар қўйилмоқда. Болаларимиз ҳатто уйқусига ҳам шу фильмларни кўрмоқда, ҳайронман, булар бизга қанақа наф келтирар экан.

Кино ва театр тарбияси ёшларга йўл-йўриқ кўрсатиши, бирон-бир янгиликни ўзига мужассамлаштириши керак, мен шунинг устасидим.

—Шу бугунги кунгача ўзингиз орзу қилган образни яратган олдингизми?

—Яратган ролларимга ўзим баҳо бера олмайман. Муқимий театрида яратган образларимнинг ҳаммаси мен орзу қилган роллардир. Саҳнада йиғласам-кулсам менга кўшилиб томошабин йиғласа, кулса, демак мен орзу қилган роль яратилган деб ўйлайман. Ўзим яратган образларни ҳеч қачон ёмон дея олмасам керак. Чунки менга номақбул бўлса кимгадир ёққан бўлиши мумкин-да. Яна санъатда катта-кичик роль бўлмайди.

Саҳнада бир кунлаб монолог ўқиса бўлади. Лекин, у мухлисларга ёқмаслиги мумкин. Ёки кичкина эпизод яратсангиз, бу ўзингизга номақбулдир, лекин у томошабиннинг олқишига сазовор бўлиши мумкин. Мана қаранг, Навоийнинг шеърларини мактабдаги бола ҳам ўқийди. Ёши улур киши ҳам. Кўрдигизми ҳамма нарса чин дилдан бажарилишида экан.

—Ҳаётда нималар топгансизу нималар йўқотгансиз?

—Ҳаётга келиб яшашимизнинг ўзи бир нарса топганимиз. Мен ҳаётдан топганим 4 нафар фарзандим ва ёнимдаги умр йўлдошим, кўп минглаб ўқувчиларнинг устози Назирахондир. Ҳаётда нима йўқотган бўлсам, ҳаммаси Оллоҳнинг инояти билан бўлган.

—Мухлисларингизга тилакларингиз?

—Тилагим, устозларим ва мухлисларим бу дунёда бекаму кўст яшасин, дилидаги яхши ниятларига етиб юрсин.

Шерзод АХМАТОВ
суҳбатлашди.

—Ёшликда олган билим тошга ўйилган нақш кабудир, дейди халқимиз. Сизни ёшликда билим олишга ундаган биринчи муаллимингизни эслайсизми?

—Ўқи тувчиларим ҳаётда ҳалол ризқ насибани топиб ейишга ўргатган, илм-фандан хабардор қилган буюк шахслардир.

Мактабда ўқитган ҳар бир ўқитувчи устоз саналади. Сабаби фалақнинг гардиши кенг. Ўқитувчининг қалби эса ундан-да кенг. Улар бизга билим улашиш билан бирга инсонийликни ҳам ўргатади. Кўпчилигимиз устоз деймизу, бироқ уларга муносиб шогирд бўла оламизми? Ҳамма гап шунда. Хоҳ академик бўлиб бирон бир кашфиёт қилиб қўяйлик, хоҳ машҳур бўлайлик, барибир бизга улар партада тўғри ўтиришни ўргатган. Алифбонинг биринчи ҳарфини айттирган ҳам ўқитувчи бўлади.

Чилонзор туманидаги 126-мактабга илк қадам қўйганимда Турсуной опа Муҳамедова кутиб олгани ҳали ҳам ёдимда. У кишининг юзидан нур тараларди. Яна, ҳар бир боланинг келажакда қандай касб эгаси бўлишини, унинг феъл-атворини биринчи кундан билиб олган. Чунки унинг дили пок, ўқувчига меҳри кучли, ҳамма ўқувчисининг олиму фузало бўлиб етишини хоҳлар эди. Ота-онамиз сингари устозлар ҳам шогирдларининг ҳар бир ютуғидан мағрурланиб хурсанд бўлади. Уларга дуо ўқиб, фақат қўллашга ҳаракат қилади.

Устоз шогирдларининг академик, шифокор, катта амалдор бўлганини кўрса устозлар хурсанд. Ҳатто ота-онани ҳам кўп қувонади. Ўқитувчи бамисоли бир мевали дарахт, мевалари эса шогирдларидир. Ҳўш, биз устозлар ҳолидан хабар оламизми? Йўқ, биз фақат уларнинг номидан мағрурланиб юрамиз. Ўтган даврларда боболаримиз пайшанба кун устозларини бориб кўрган. Уларни зиёрат қилиб, дуо ол-

ган. Эскиларда бир гап бор "Туз оқ—тузни оқлаш керак". Мен бунга бекорга айтмаётганим йўқ. Сабаби, уларни шу кунларга етказган устоз эканлигини англамайди ҳам. Ҳар биримизни камолотга етказган устозлардир. Биз улардан умрбод миннатдор эканлигимизни қалбдан, амалда намоен этишимиз керак.

—Кўпчилик санъаткорлар ҳаётига назар солсак, уларнинг болаликдан санъатга қизиққанлигини кутатамиз. Сизнинг санъатга кириб келишингиз қандай кечган?

—Болаликда ота-она, бо-

ЎҚИТУВЧИНИНГ ҚАЛБИ КЕНГ

лам арава хайдайсан деса, у арава хайдайди, болам, ўғри бўласан деса, ўғри бўлади. Лекин ота-она бундай ният қилмайди. Фақат болам катта бўлсин дейди. Бола жамиятга қўшилганда ҳар бирининг нияти бўлади. Кейин ҳавас пайдо бўлади. Бошқаларга тақлид қила бошлайди. Худди шу ҳавас, ният-муродга етказилайди. Яхши нарсани кўриб ният уйғонсин, муродига етсин, дейди ўқитувчи. Менга ҳам раҳматли ўқитувчим Турсуной опа айттарди, "Абдуҳолик Ўзбекистон халқ артисти Ҳамза Умаров қўшнилари, тўғрими, сенинг ҳам кўп қилиқларинг, ҳаракатларинг шу санъаткорга ўхшаб кетади. Сен ҳам катта бўлсанг шуларга ўхшаб санъаткор бўлиб кетасан". Бу сўзлар ҳали ҳамон қулоғим остида жараглаб туради. Бу сўзни ўқитувчим менга раво кўрган. Ёшликда қандай сўзни эшитса киши шунга мослашиб кетади. Булар менга руҳий илҳом бахш этган. Бу сирли сўзлар орқали санъатга кириб келганман. Ваҳоланки, мен ўша вақтларда кўй боқиб юрардим. У киши менга кўйчивон бўласан демадики, мен санъаткор бўлдим. Огдий деҳқон ҳам боласи-

ман, "Нурхон"да Ҳайдарни ўйнаганман. Ҳамза Умаров, Соиб Хўжаев каби устозларим таъсирида мен ҳам комик асарларда ўйнаб, томошабинга комик актёр сифатида танилиб қолдим.

—Абдуҳолик ака, айтнинг-чи, ўзингиз ижро этган ролларни ёзувчи тасвирлагандек кўрсата оласизми? Умуман олганда сиз яратган образлардан асар муаллифлари розими?

—Муаллиф ўзи меҳнат қилган асарининг қаҳрамонини ички кечинмаларига нималарни мужассамлаштирганини билади. У орқали нималарни айтмоқчи эканлигини англаб етган бўлади. Актёр танлашга келганда эса, унинг тасвирдагидек киши керак. Масалан, бешик ясайдиган уста айтади: "менга ёнғоқнинг ёки тутнинг ёғочи керак, шундагина сиз айтган бешик ясалади", дейди. Худди шундай муаллиф ҳам режиссёрга айтади: менинг хаёлимдаги одам шунанга бўлсин. Ундан кейин режиссёр актёрни излаб топади. Мен шунча вақт театрда ишлаган бўлсам, менга ишониб топширилган ролларни муаллиф тасаввурдагидек очиб беришга ҳара-

санъатга ёшларимиз илдам қадам қўймоқда. Лекин, шולי курмаксиз бўлмаганидек, уларнинг орасида ҳам санъатга билиб-билмай қадам қўйганлари ҳам бор. 2-3 кун ишни кўриб, э бўлмади, деганлари ҳам бўлаяпти. Шу касбга қадам қўйдигини, энди охиргача меҳнат қилиб шуҳрат қозониш керак. Ваҳоланки, ёшларимиз орасида ўз касбининг усталари ҳам йўқ эмас.

—Сизнинг саҳнадаги ҳаётингиз томошабинларга таниш, асл ҳаётда Абдуҳолик Мамарасулов қандай инсон ва оилада қандай ота?

—Аслида кишига бошқа бир одам таъриф беради. Лекин айтишим мумкин-ки, мен ҳаётда жигдий, қаттиққўл отаман.

Жўжани кузда санайди, дейдилар. Болаларимга берган тарбиям самарасини келажак кўрсатади.

—Кино ва театрнинг тарбиядаги ўрни ҳақида нималар дея оласиз?

—Буларнинг тарбиявий ўрни мактабдан кейин туради. Нега деганда, ўқитувчи нима ўргатса шу бўлади. Кинода бош қаҳрамон нима қилса, бола ҳам ўшанга тақлид қилади. Бизнинг ўзбек кинола-

Dolzarb mavzu

Айни пайтда мамлакатимизда "Қадрлар тайёрлаш миллий дастури"ни ҳаётга татбиқ этишининг биринчи босқичига яқин ясашиб, иккинчи босқич режалари белгиланмоқда. Бугун Миллий дастурнинг асосий мезонларидан бўлмиш таълимнинг узлуксизлигини таъминлаш борасидаги ишларнинг аҳамияти каттадир. Шу боис, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиқларининг бу борадаги ҳамкорликни кучайтириш бўйича қўшма чора-тадбирлар тўғрисида қабул қилган қўшма буйруғида Республика ўқувчиларни касб-хунарга йўналтириш ва психологик-педагогик ташхис маркази фаолиятига доир қатор вазифалар белгиланган. Мухбиримиз ушбу Марказ директори Ҳикматулла Рашидов билан бу йилги умумтаълим мактаблари 9-синфларини битирувчиларининг янги турдаги академик лицей ва касб-хунарга коллежларига қабул жараёни, марказ олдидан долзарб масалалар ва уларни амалга ошириш йўллари хусусида суҳбатлашди. Қуйида суҳбат тафсилотлари билан танишасиз.

— Ҳикматулла ака, маълумотларга кўра, бу йил мактабнинг 9-синфини бултурга нисбатан анча кўпроқ йигит-қиз битказмоқда. Уларнинг аксарияти, маълумки, янги академик лицейлар ва касб-хунарга коллежларига ҳужжатларини топширишди. Ана шу жараёнда мавжуд янгиликлар ўзгаришлар тўғрисида маълумот берсангиз.

— Дарҳақиқат, бу йилги 9-синфини битирувчилар учун қатор янгиликлар бор. Юқорида қайд қилинганидек, Халқ таълими ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиқларининг қўшма буйруғига асосан бу йил ЎМКХТ тизимидаги янги турдаги таълим муассасаларига қабул ташхис марказлари томонидан берилган тавсияномалар орқали амалга оширилади. Бу буйруқ жойлардаги ташхис марказлари ходимлари ва айниқса, мактаб психологларига жуда катта масъулият юкламоқда. Зеро, бугунги ташхиснинг қанчалик тўғри йўналтирилганлиги келгусида фарзандларимизнинг ҳаётда ўз ўрнини муносиб топа олишига замин яратадими.

Энди буни амалий жиҳатдан қандай қилиб рўйбга чиқаришнинг йўллари тўхталсак. Маълумки, вилоят, туман ва шаҳар ХТБлари қошидаги ташхис марказлари ходимларининг сони жудаям кам. Ҳар бир туманда бор-йўғи 4 нафар ходим ишлайди ва бу туманларнинг ҳар бирида 30-40 тадан тортиб 50-60 тагача мактаб бор. Қандай қилиб ташхис марказлари кўп ҳолларда бир-биридан йироқ жойлашган мактабларни қамраб олади?

Ушбу вазиятни ижобий ҳал қилиш ва бу жараёни жадаллаштириш мақсадида мазкур қўшма буйруқ бўйича барча умумий ўрта таълим муассасаларида тегишли йўриқномага мувофиқ ўқувчиларни академик лицей ва касб-хунарга коллежларига йўналтириш бўйича ҳудудий комиссиялар тузилади ва улар белгиланган тартибда тавсияномаларни тўғри ва объектив берилишини кўриб чиқади ва тасдиқлайди. Комиссия таркибига ўқувчиларни касб-хунарга йўналтириш ва психологик-педагогик ташхис Маркази, умумий ўрта ҳамда ЎМКХТ муассасалари, ота-оналар, маҳаллий ҳокимият вакиллари киритилади. Жойлардаги ана шундай комиссиялар фаолиятини янада такомиллаштириш учун ҳар бир мактабнинг психологи ва битирувчи синф раҳбари ўқувчилар тўғрисидаги ташхис материалларини олдиндан тайёрлаб қўйишади. Яъни, йил давомида қилинган ташхис натижаларини яқинлайди, ўқувчининг ўзи, унинг ота-онаси билан суҳбатлар ўтказилади ва шу тариқа умумий маълумотларни тўплаб, ко-

миссияга кўриб чиқиш учун тақдим этади. Бу дегани, дастлабки ташхисни мактаб психологи, синф раҳбари ва маъмурияти қўйишади. Зеро, ўқувчининг иқтидори, мойилликлари, қобилиятларини улар яхшироқ билишади. Комиссия аъзолари томонидан муҳокама қилинаётган ҳар бир ўқувчи юзасидан эътироз билдирилмаса, унда



комиссия қарори тасдиқланиб, ўқувчиларга белгиланган тартибдаги тавсиянома берилади.

Бу йил тавсияноманинг шакли бутунлай ўзгартирилди. Аввалги йиллардагиларга нисбатан унга қатор аниқликлар киритилди. Бунинг сабаби шундаки, эътибор берган бўлсангиз, мактабда юргизилган ташхис натижалари, ота-оналар, ўқитувчиларнинг ўзлари билан олиб берилган психологик-педагогик сўровномаларга мувофиқ ўқувчида қандайдир бир таълим ёки касб йўналишига бўлган мойиллик аниқланади ва тавсияномага ўқувчининг исм-шарифи, тайёрлов йўналиши ва қайси йўналишдаги ўқув муассасига тавсия қилинаётганлиги кўрсатилади.

— Шу ўринда яна битта савол туғилапти. Муайян бир ҳудуддаги академик лицейда, масалан, иқтисодиёт йўналиши бўйича қабул режаси 100 та ўқувчи ўрнини ташкил қилсаю мазкур йўналишга талабгорлар сони, яъни ташхис марказлари берган тавсияномалар кўпайиб кетса, унда нима бўлади?

— Саволингиз ўринли. Ташхис марказлари бераётган тавсияномалар амалдаги академик лицейлар ва касб-хунарга коллежлари қабул режасига тўғри келмаслиги аниқ. Энди, бу муаммони ЎМКХТ Маркази зудлик билан ечиб бериши керак. Академик лицейлар ва касб-хунарга коллежларига қабул қоидаларига зудлик билан ўзгартиришлар киритиб, қабул мезонларини аниқлаб бериши даркор.

— Илм масканларидаги қабул комиссиялари ўқувчиларни ташхис марказлари

тавсияномаларидан ташқари яна қандай мезонлар орқали танлаб олиши мумкин?

— ЎМКХТ маркази томонидан жойлардаги академик лицей ва касб-хунарга коллежлари мутахассислари билан ҳамкорликда махсус йўриқнома тузилиши керак. Чунки жойлардаги мутахассисларга ўзларининг илм масканларига қандай хусусиятли ўқувчилар зарурлиги олдиндан маълум-ку. Махсус йўриқнома тайёрланиб, унда қабул бўйича аниқ кўрсаткичлар, мезонлар белгиланиб берилиши зарур. Биз берган тавсияномалардан ташқари, ҳар бир ўқувчида у танлаган тайёрлов йўналишига кириш учун лозим бўлган аниқ талаблар, кўрсаткичлар кўрсатилиши шарт. Бу талаб бутун республика бўйича ҳаммага бир хил бўлиши керак. Шундагина ҳар хил саволлар туғилмайди. Масалан, ўқувчининг мактабдаги рейтинг кўрсаткичлари, ютуқлари, турли хил олимпиадаларда иштироки ва ҳоказо. Бу билан ота-оналарнинг, ҳатто ўқувчиларнинг норозиликлари ҳам бартараф этила-

дик. Иқтидорли ёшларни аниқлаганимиз яхши, бу билан биз уларнинг рўйхатини аниқлаб олдик, ammo қолган 95-97 фоиз болаларга "Сенда иқтидор йўқ", деб руҳий зиён етказмадикми-кан?! Фикримиз-ча, қобилиятсиз бола йўқ, шунинг учун болаларнинг барча соҳаларга, илм-фанга, касб-хунарга бўлган иқтидор ва қобилиятини ҳам аниқлаб беришимиз зарур.

— Касбий ахборот, касбий маслаҳат беришнинг тизими қанчалик ривожланган?

— Гапнинг очиги, бизда бу борада ахборотлар жудаям кам. Турли хил касблар бўйича ахборотлар ташхис маркази томонидан ҳали яхши ишлаб чиқилмаган. Дарҳақиқат, бола асосан нимага интилади? Мактабда, яшаш жойида нимани кўрса, шунга интилади! Биз фарзандларимизга ҳар бир касбнинг хусусиятлари, ўзига хослиги борлигини, ҳамма касблар ҳам кундалик ҳаётимизда зарурлигини қанчалик кенг маънода кўрсатиб

нилмоқда ва келгуси режалар қандай?

— Ташхис марказларида маҳаллий шароит ва имкониятларга мослаштириб қайта ишланган, ўзбек тилига таржима қилинган 174 та саволли "Қизиқишлар ҳаритаси", 29 саволли "Шахс йўналишини аниқлаш" психологик тестлари, "Синф зукколари аниқлаш методикаси"дан фойдаланилмоқда. Шунингдек, яқиндагина марказимиз илмий ходимлари томонидан ўқувчиларнинг касб-хунарга мойилликлари, қизиқишлари ва қобилиятларини ўрганиш бўйича психодиагностик методикалар ишлаб чиқилиб, жойларга етказилди. Айни пайтда марказимиз ходимлари изланиш устида. Истикбол режамизда кейинги йилларда ЎМКХТ тизимида тайёрланиши кўзланаятган мутахассислар таснифлагичини замон талабига мослаб, кўргазмалар шаклда қайта ишлаб чиқиш, касб-хунарга классификациясини ишлаб чиқиш масалалари турибди. Бугунги кунда марказимизда касбларни тавсифлашнинг қисқача схемаси яратилиб, унга асосан касбнинг номи, у ҳақида умумий маълумот, меҳнат жараёнининг қисқача тавсифи, зарур асосий жиҳозлар ва мосламалар, ўқувчиларнинг касблар ҳақидаги билим доираси, касбий кўникмалари қандай бўлиши зарурлиги, меҳнат шароитлари, касбнинг касб эгасига қўядиган асосий психофизиологик талаблари, мутахассисларнинг иш ўринлари ҳақида маълумотлар жамланади.

Ҳозирги кунда касб-хунарга йўналтириш ва психологик-педагогик ташхис ишларини ривожлантириш концепцияси устида жадал иш олиб борилмоқда. Касбга йўналтириш ишларини янги технологиялар асосида олиб боришни такомиллаштириш мақсадида касбий ахборотлар компьютер банки, видео-материаллар мажмуаси ишлаб чиқилмоқда. Марказни халқаро Интернет тизимига уладик ва у орқали ҳам олиндиган ахборотларни қайта ишлаб мактаблардаги касбга йўналтириш хоналарини таъминлашни мақсад қилиб қўйганмиз. Психологик-педагогик ташхис методикаларининг янги мажмуаси устидаги ишлар ниҳоясига етай деб қолди.

Хуллас, келаётган ўқув йилидаги ташхис ва касбга йўналтириш ишларининг негизи услубий жиҳатдан янада мустаҳкамроқ бўлиши лозим.

Нурлан УСМОНОВ,
"Ma'rifat" мухбири

ТАХРИРИЯТДАН: Газета саҳифаланаётган бир пайтда биз ЎМКХТ Маркази билан боғланиб, мазкур мақолада кўтарилаётган долзарб масала ўқувчиларни ўрта-махсус таълим муассасаларига қабул қилиш қоидалари, билан қизикдик. Марказдан қуйидаги мазмунда жавоб олдик: "Таълим муассасасининг муайян тайёрлов йўналишига тушган аризалар сони шу йўналиш бўйича қабул режасидан ортиқ бўлган ҳолатда ушбу йўналиш бўйича синов (суҳбат) ўтказиш мўлжалланмоқда.

Синов (суҳбат) ўтказиш комиссиясининг таркиби, уларни ўтказиш тартиблари тўғрисидаги меъёрий ҳужжатлар Марказ томонидан ишланмоқда ва яқин кунларда барча таълим муассасаларига етказилади".

ЛИЦЕЙ ВА КОЛЛЕЖГА ТАВСИЯНОМА БИЛАН

O'zbekiston Respublikasi mustaqilligining 10 yilligi oldidan

ВАҚТ,
ТАЛАБА,
ТАЪЛИМ

Навой педагогика билим юрти шу йўналишдаги билим юртларининг ичида энг кенжасидир. Бу билим масканида бошланғич таълим, расм ва чизмачилик, жисмоний тарбия ва спорт, мактабгача таълим бўлимлари мавжуд.

Билим юрти, асосан, Навой ВХТБ тизимига қарашли мактабларга кадрлар етиштириб беради.

ЯНГИ
ТЕХНОЛОГИЯНИНГ
АФЗАЛЛИГИ

Ўқув жараёнининг сифатли уюштирилиши, даставвал, ўқув режалари, ўқув-услубий адабиётлар, дарсликлар билан таъминланганлик ҳамда мураббий-ўқитувчиларнинг билим, малака даражалари билан бевосита боғлиқдир. Шунингдек, ўқитиш сифатининг юқори даражада бўлиши, ўқув жараёнини доимий назорат қилиш ишлари компьютер билан таъминланганлик ҳам узвий боғлиқ бўлиб, бу ўринда талабаларнинг компьютер саводхонлигини ошириш мақсади кўзда тутилади. Авваламбор, муассасада ишни ташкил қилишнинг дастлабки босқичида ўқитувчи ва талабаларнинг автобиографик статистик маълумотларини йиғишдан бошладик. Бундан кўзда тутилган мақсад, ахборот технологиясини билим юртида кенг жорий қилишдан иборат эди. Айни пайтда талабаларнинг барча фанлардан ўзлаштириш кўрсаткичлари доимий таҳлил қилиниб борилмоқда. Шунингдек, жаҳон андозаларига мос илғор педагогик технологияни жорий этиб, талабалар билимини рейтинг усулида баҳолашнинг оптимал вариантларини танлаб олиш мақсадга мувофиқ бўлмоқда. Бу йўналишдаги изланишлар янги ўқув йилида тўлиқ ўқув жараёнига татбиқ этилади. Шу ўринда билим юртида ўқув-тарбия ишларини амалга оширишда халқаро "Internet" тизимига уланиш асосий вазифамиз ҳисобланади.

О.АБЛАЕВ,
ўқув ишлари бўйича директор муовини

Мамлакатимизнинг келажакдаги тақдири истиқлол гоёси билан қуролланган, жамиятимиз тараққийотининг ҳаракатлантирувчи кучи ҳисобланган метин иродали, зеҳли ва заковатли, ўқимишли ёшларимиз кўлидадир.

Ватанимиз тарихидаги буюк ҳодиса — мустақиллигимизнинг 10 йиллик тўйини Навой педагогика билим юртининг педагогик жамоаси ва таҳсил олаётган ўқувчи-талабалар янги рух, янги мақсад ва ишонч билан кутиб олишга собитқадамлик билан интилмоқдалар.

Билим даргоҳимизнинг жамоаси томонидан "Таълим тўғрисида"ги қонун, "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" талаблари асосида маънавий-маърифий, ўқув-услубий ва илмий-назарий ишлар олиб бораётганлигини таъкидлаш жоиздир. Жумладан, муассасамиз вилоят халқ таълими бошқармаси тасарруфидаги мактабларга, қисман Бухоро вилоятининг Ғиждувон, Самарқанд вилоятининг Нуробод, Пахтачи, Нарпай туманларига ўзбек ва қозоқ мактаблари учун бошланғич синф ҳамда жисмоний тарбия ва расм-чизмачилик фани ўқитувчилари, шунингдек, мактабгача таълим муассасаларига эса тарбиячи кадрларни 1982 йилдан буён тайёрлаб бермоқда. Билим юртида 2000-2001 ўқув йилида 1530 нафар талабага 72 нафар ўқитувчи устозлар таълим бермоқдалар. Дарвоқе, бу йил билим юрти-

мизнинг кундузги бўлимида 491 нафар, сиртки бўлимида эса 106 нафар, жами 591 нафар талаба муваффақиятли тугатмоқда. Булар орасида Хуршида Каримова, Феруза Алиқуллова, Шухрат Худойбердиев каби кўплаб илғор фикрли ёшлар бор. Педагогик жамоанинг эътибори талабаларга махсус фанлар бўйича пухта билим бериш билан бир қаторда, уларнинг қалбига миллий гоё асосидаги мафкуравий иммунитетнинг маъно ва моҳиятини сингдириш мақсадига қаратилгандир.

Бундан ташқари, бозор иқти-

да ахборот алмашинуви масаласини ҳал этиш мақсадида, ҳозирги кунда компьютер техникаси билан таъминланишга катта эътиборни қаратмоқдамиз. Пировард мақсадимиз таълим тараққийотида бошқарувнинг қозғосиз тизимини яратган ҳолда ахборотларни қабул қилиш ва узатишнинг автоматлашган технологиясини яратишидир. Масалан, Навой вилоятининг Томди, Учқудук, Нурота туманлари ва Зарафшон шахри мактаблари учун ҳамда қозоқ, қорақалпоқ, туркман ва тожик мактаблари учун кадрлар тайёр-



барин, ахборот технологиясининг таълим жараёнига кириб бориши, бу соҳада моделлаштиришга асосланган ҳолда системали ёндашув тамойилининг қўлланилиши бевосита "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" талабларини қисқа муддатларда амалга оширишга самарали хизмат қилади.

Сўзим сўнггида билим юртида таълим тақомилига ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшаётган устоз ўқитувчилардан Нурия Исоқуллова, Нурбиби Қўлдошева, Азим Шодиев, Иноят Холиқов, Расул Раҳмонов, Абдунажим Ҳамроев, Олим Облоқуловларнинг амалий тажрибаларини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардим.

О.СУВОНОВ,
билим юрти директори,
техника фанлари номзоди,
доцент

ЭҲТИЁЖНИ
ҲИСОБГА ОЛИБ

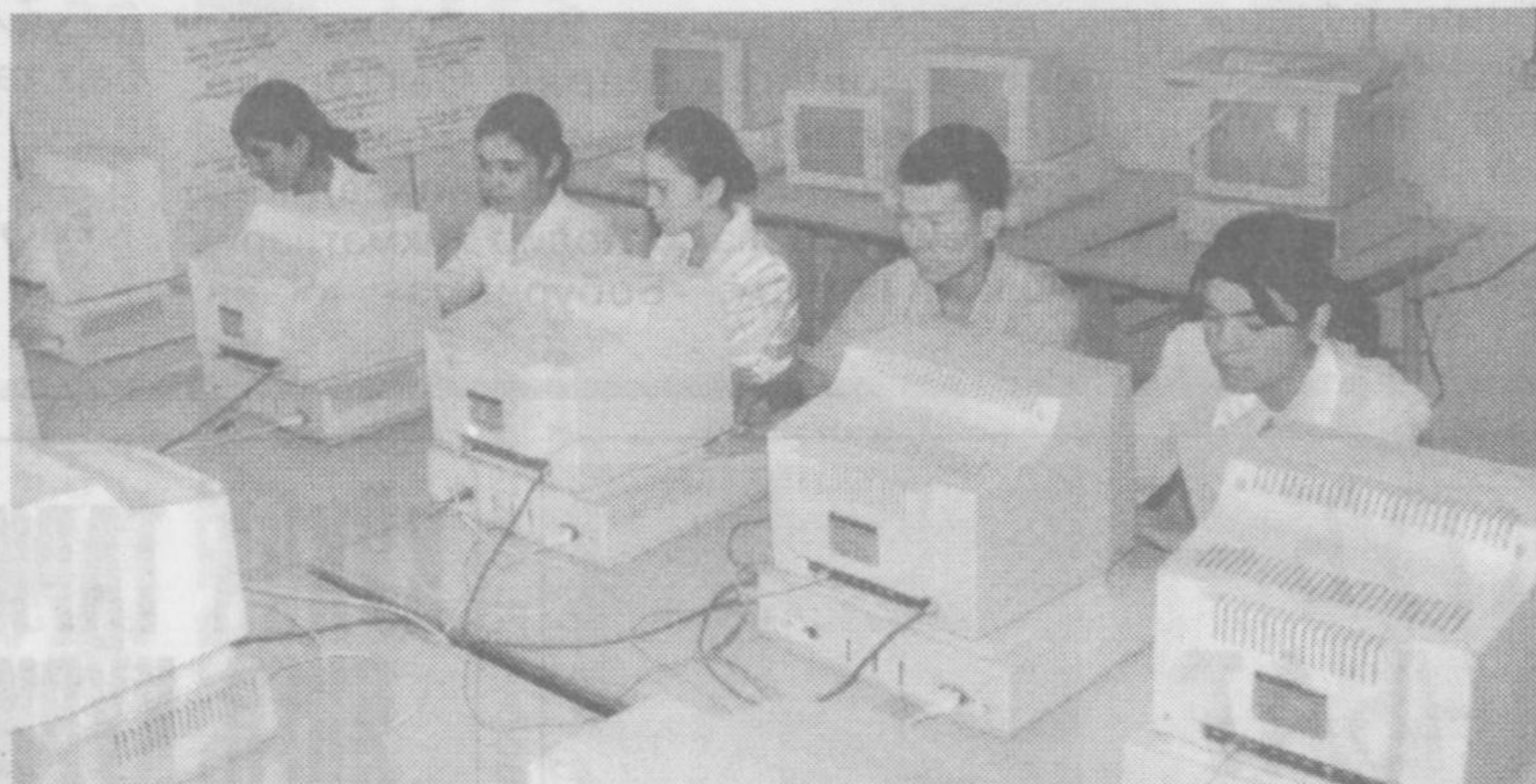
содиётига ўтиш даврида халқ таълими бўйича ислохотлар жараёнини тўлиқ амалга ошириш учун илмий-назарий изланишлар олиб боришимизни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Юртбошимиз И.Каримов "Таълимнинг янги модели жамиятда мустақил фикрловчи эркин шахснинг шаклланишига олиб келади, жамиятимизнинг потенциал кучларини рўйбга чиқаришда жуда катта аҳамият касб этади" деб таъкидлагани таълим тараққийотининг янги босқичида ўзининг тўлиқ ифодасини топмоқда. Билим юрти-

лаб бериш талаби кундан-кунга ошиб бормоқда.

Бу заруриятнинг келажакда янада ортиши мумкинлиги, шубҳасиздир. Зеро, шундай экан, бу маълумотларни доимий эсда сақлаш ва уларни қайта ишлашда узлуксиз ҳолда статистик маълумотларга мурожаат қилиб туриш лозим бўлади.

Маълумки, таълим соҳасида олиб борилаётган ислохотлар кўп қиррали бўлиб, бундаги иш юритиш муаммоси эндиликда бевосита ахборот технологияси назариясидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади. Бино-

ИЖТИМОЙ
МУҲОҒАЗА ОРТМОҚДА

Бугунги ижтимоий, маданий-маърифий ҳаётимизда фаол иштирок этаётган ёшларнинг ҳуқуқ ва эркини, мақсад ва интилишларини ҳимоя қилувчи ташкилотлардан бири — касаба уюшмалари ҳисобланади.

Билим юрти касаба уюшма кўмитаси томонидан оналар ва болалар йили муносабати билан қатор тадбир ва режалар иш-лаб чиқилиб, амалга оширилмоқда. Режага мувофиқ 2000-2001 йилда икки марта ўқитувчи ва талабалар тиббий кўрикдан ўтказилди. Бундан ташқари ўқитувчи, талабалар ўртасида давра суҳбатлари, кечалар, спорт мусобақалари ўтказилиб, ғолиблар касаба уюшма кўмитасининг Фахрий ёрлиқлари, эс-далик совғалари билан тақдирланиб келинмоқда.

Шунингдек, кам таъминланган оиладаги талабаларнинг 44 нафарига жами 75 минг сўм миқдоридан сармоядан ташқари тушган маблағлар ҳисобидан моддий ёрдам кўрсатилди. Маъмурият билан келишилган ҳолда ўқитувчи ходимларнинг 30 нафарига ҳам 190 минг сўм моддий ёрдам берилди. Шунингдек, ўқитувчи ва талабаларга саломатлик марказлари ва оромгоҳларда дам олиш учун йўланмалар берилганлиги ғамхўрлик тим-солидир.

М.ЙЎЛДОШЕВА,
билим юрти касаба уюшма
кўмитаси раиси

Дарвоқе, одамнинг қиммат инсон бўлиб етишуви кўп жиҳатдан унинг қандай муҳитда тарбия олганлигига боғлиқ. Яхши муҳитда тарбияланган шахс жамият ҳаётида кечаётган воқеа-ҳодисаларга фаол муносабатда бўлади. Ўзининг ижтимоий ўрнига онгли ёндашади. Унинг тили, дили, тафаккури уйғун шаклланади. Бундай одамни биз фозил шахс деб атаймиз.

Бугунги кунда демократик жамият қураётган мамлакатимизда инсон омилига эътибор ҳар қачонгидан ортганлиги туфайли билим

ИНСОН ЎЗ ҚАДРИНИ МАЪНАВИЯТДАН ТОПАДИ

юртимизда ўқиётган ўғил-қизларимизнинг маънавий-ахлоқий камолотини ва билим салоҳиятини шакллантиришга барча эътиборни қаратганмиз. Юқорида таъкидлаганимиздек, 2000-2001 ўқув йили давомида "Ҳеч кимга бермаймиз сени, Ўзбекистон", "Ватан — кўзим қорачигисан", "Буюк сиймоларга эҳтиром", "Аёл борки, олам мунаввар", "Сиз тарихни биласизми?", "Во-

излар" кўрик-танлови, шунингдек, "Диний экстремизм ва терроризм — ёвуз куч", "Гиёҳвандлик умр заволи" мавзуларида ўтказилган давра суҳбатларида ёшларимизнинг ўзларини англаб, ўз тақдирини жамият билан боғлаш зарурлигига эътибор қаратилди.

Бир сўз билан айтганда, олиб борилган маънавий-маърифий ислохотларимиз ўз самарасини бериб, тала-

балар орасида кўплаб иқтидорли-истеъдодли ёшлар етишиб чиқдилар. Булар орасида "Фарзандлар қамоли — оналар иқболи" республика иншолаб кўрик-танлови ғолиблари Олия Жонузоқова, Муниса Юсупова, Жиззах шаҳрида ўтказилган "Баркамол авлод" республика спорт мусобақаси иштирокчиси Акбар Раizzoқовларни кўрсатиш мумкин.

Талабаларнинг маънавий-

маърифий, иқтисодий билимларини ошириш учун билим юрти кутубхонасида 9716 нусхада китоб мавжуд бўлиб, кутубхона аъзоларининг сони 1300 нафарни ташкил этади.

Бундан ташқари талабалар 6 тадан зиёд тўғаракларда қатнашиб келаятганни ҳам диққатга сазовор. Талабалар уйида дам олиш, маънавият хонаси, гигиена, рақс, гўзаллик хоналари, ошхона мавжуддир.

Н.ҲАСАНОВА,
маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари

МАЛАЙЗИЯДА
МЕДАЛЛАР

Республикаимиз каратэ федерацияси раҳбари Нурхон Нафасов бошчилигидаги терма жамоа Малайзияда бўлиб ўтган Жаҳон кубоги мусобақаларида қатнашиб 5 та олтин, 7 та кумуш, 4 та бронза медаллари билан қайтиб келди. 20 та мамлакатдан ташриф буюрган сара жамоалар ичида ўзбекистонлик якка кураш усталарига 3-ўрин насиб этди.

Ушбу ҳафтада футбол бўйича олий лига жамоалари 16-тур учрашувларини ўтказди. Чемпионлик сари одимлаётган "Нефтчи" клуби меҳмонда "Металлург"га қарши майдонга тушди ва кутилганидек ғалабага эришди — 1:3.

Ўтган йилги мамлакат чемпионлиги пойтахт вилояти жамоаси "Дўстлик" "Сўғдиёна" устидан 5:1 ҳисобидаги ютуқни қўлга киритиб, бу йил ҳам шохсупадан умидвор эканлигини намойиш этди.

АКСАРИЯТ
ҒАЛАБАЛАР
КУТИЛГАН ЭДИ

"Пахтакор"чилар эса, ўтган турда "Нефтчи"дан мағлубиятга учрагани сабаб, ушбу тур учрашувида мухлислар кутмаган таркиб билан қатнашди. "Андижон" устидан қозонилган 1:0 ҳисобидаги ғалаба уларнинг турнир жадвалидаги мавқеини меъёрига келтирди.

16-турда энг йирик ҳисоб "Навбахор" — "Бухоро" учрашувида қайд этилди — 6:1.

Шундай қилиб, "Нефтчи" 41 очко билан якка пешқадамлик қилаётган бўлса, "Насаф" 35 очко билан иккинчи, "Пахтакор" ва "Дўстлик" 30 тадан очко билан кейинги ўринларда турибди.

"Семурғ" ва "Сурхон" жамоалари 9 тадан очко йигиб, олий лига аутсайдерлари бўлиб турибди.

Отабек МИРЗАРАҲИМОВ

ФИФА РАҲБАРИ
АТРОФИДАГИ ҒАПЛАР

Ўтган куни Халқаро футбол федерацияси (ФИФА) Ижроия кўмитаси Цюрих шаҳрида тўпланди. Кўмитанинг бу ғалги йиғилишидан кўзланган мақсад ФИФА раҳбари атрофида йиғилиб қолган ғап-сўзларга ойдинлик киритиш эди. Уч йилдан бери футбол федерациясини бошқариб келаётган Блаттерга бирмунча айблар ҳам қўйилаётганди. Масалан, шу йил ёзда Испанияда ўтказилиши керак бўлган клублар ўртасидаги жаҳон чемпионатининг қўтилмаганда бекор қилиниши. Яна бир айблов сифатида ФИФАнинг маркетинг компанияси банкрот бўлгани билан боғлиқ. Айтишларича, бу йўқотишлар федерация учун 50 миллион долларга тушиши мумкин. Хуллас, агар президентга самарасиз соҳаларга пул сарфлаш юзасидан берилган саволларга олинган жавоблар қониқарли бўлмаса, у ўз лавозимидан воз кечишига тўғри келади, дея таҳмин қилиш мумкин.

Фарангиз ХУДОЙБЕРДИЕВА

МУХЛИСЛАР — РОЗИ

Европанинг кўпчилик номдор жамоалари келаси мавсумда ўз таркибларида кўришни режалаштириб юрган Неста Алессандрога таклифларини билдиришга улгурмади. У "Лацио" клуби билан фаолиятини яна 5 йил давом эттириш ҳақида шартнома имзолади. Бундан, албатта, мухлислар рози.

ТАЛАБ
ҚОНДИРИЛАДИГАН
БЎЛДИ

Яқинда Банкокда Ўзбекистон футбол федерацияси раҳбарлари ОФК бош котиби Питер Велопанга Осие кубоклари (клублар ўртасида) турнирининг тақвими бизнинг жамоамиз манфаатига мос эмаслиги хусусида маълум қилганди. Шунга кўра ОФК бош котиби бизнинг талабларимиз шу йилдан бошлаб қондирилишини билдирди.

ҚИЗЛАРИМИЗ
БИШКЕККА БОРАДИ

Чирчиқ шаҳрида ниҳоясига етган футбол бўйича аёллар ўртасида Ўзбекистон чемпионати ғолиблари Андижоннинг "Андижанка" ва Наманганнинг "Гулбахор" жамоалари 25 июндан 3 июлгача Бишкек шаҳрида бўлиб ўтадиган Марказий Осие чемпионатида қатнашадиган бўлди.

Ҳа, музли майдонларда 31 майдан эътиборан мавсум туғган. Хоккей ишқибозлари ўз жамоалари фаолиятига кеч қузга қадар "баҳо" бериш билан овера бўладилар. Лекин хоккейчилар учун таътил — дам олиш эмас. Уларнинг таътилдаги асосий тадбирларидан бири келаси мавсумда қайси жамоа таркибига фаолият кўрсатиш масаласига ечим топишдан иборат. Ушбу мавсум ҳам

"ДИНАМО" КОРТЛАРИДА
ҲАЯЖОНЛИ КУНЛАР

Мана, бир ҳафта давомида пойтахтимиздаги "Динамо" спорт мажмуида WTA таснифига кирувчи "Тошкент Опен" аёллар теннис турнири давом этди. Унда 50 дан зиёд ракетка усталари минглаб мухлисларга ўз имкониятларини намойиш этди. Эндигина 6 йиллик тарихга эга бўлган ушбу турнир ITF тоифасига кирувчи "Челенжер" мусобақаси тарзида ташкил этилган бўлса-да, бугун унинг довури ҳамма теннисчи аёлларни ўзига жалб этган. Шу боис, ҳозиргача мамлакатимизга машҳур спортчилар ташриф буюрди. Айтиш лозимки, бундай ташрифларнинг бош сабаби турнирнинг мукофот жамғармаси ёки рейтинг очколари эмас, балки ўзбекистон бағри кенглиги, меҳмондўстлиги, саҳийлигидир. Бошқа мамлакатларда мукофот фонди 1 миллиондан 10 миллионгача доллар бўлган катта мусобақалар ҳам кўп. Лекин, спортчилар орасида бундай мусобақалардан кўра, Ўзбекистон кортларидаги бахсларни афзал кўрадиганлари талайгина. Ўтган йили Тошкентда ўтган "Президент кубоги" аънавий халқаро турнири ҳам бунга яққол мисол бўла олади. Сиднейда XX асрнинг энг сўнгги



нуфузли мусобақаси — Олимпиада ўйинлари бошланиш арафасида "Юнусобод" кортларига Е.Кафельников, М.Сафин, Г.Рузетски каби жаҳоннинг кучли теннисчилари ташриф буюрганди.

"Tashkent Open" аёллар турнирининг очилиш маросимида кўплаб теннис мусобақалари асосчиси Сассон Какшури жаноблари ҳам Ўзбекистон чиндан ҳам дунёнинг кўплаб етакчи теннисчилари учун кадрдон бўлиб қолганлигини эътироф этди.

Жорий йилда мактаб ўқувчилари ўртасида ўтказилган оммавий спорт мусобақалари кўпчиликда ўзгача таассурот қолдиргани маълум.

"Умид ниҳоллари" дея ном олган ушбу мусобақаларнинг келаси йил финал учрашувлари Фарғонада ўтадиган бўлди. Шаҳардаги "Шодлик" гимназиясида бўлиб ўтган "Умид ниҳоллари" спорт ўйинларини ўтказиш ташкилий кўмитасининг семинар-кенгашида ана шундай қарорга келинди.

Семинарда республикаимизнинг бир қатор вазирлик ва идо-

Ана шундай эътирофлар ила бошланган турнирнинг қуръа ташлаш маросими "Sheraton" меҳмонхонасида бўлиб ўтгач, 15 нафар ёш теннисчи ўзбек қизларимиз ўз омадларини синая кўрадиган бўлди. Саралашнинг биринчи босқичидан сўнг улар 4 нафаргина қолдилар. Кейинги куни эса, уларга ҳам омад кулиб боқмади. Асосий турда ўтган йилги турнир ғолибаси Ирода Тўлаганова, Варвара Лепченко, Окгул Омонмуродоваларгина мухлислар умидларини ўзида мужассамлаштирганди. Окгул дастлабки учрашувни голландиялик З.Нурландерга қарши ўтказиб, икки сетда (6/4, 6/2) имкониятни бой берди. В.Лепченко эса индонезиялик У.Паракусиага қарши кортга тушиб, деярли шу ҳисобда — 6/2, 6/4 ғалабага эришди.

Кортда қолган вакилимиз Ирода Тўлаганова кеча чорак финални ўтказди. Натижалар билан келгуси сонда танишишингиз мумкин.

PS: "Tashkent Open" халқаро турнирининг мукофот жамғармаси ҳақида маълумот: ғолиб — 22.000 доллар (АҚШ) + 140 рейтинг очкоси. Финалчи — 12.000 доллар + 98 рейтинг очкоси олади.

«УМИД
НИҲОЛЛАРИ»
ФИНАЛИ
ФАРҒОНАДА

ралари раҳбарлари, Фарғона, Андижон ва Наманган вилоят халқ таълими ҳамда спорт соҳаси мутасаддилари иштирок этди. Унда келгуси йилнинг март ойида ўтказиладиган финал беллашувларига тайёргарлик ишларини бугунданок бошлаш

МУЗЛИ
МАЙДОНЛАРДА
ТАЪТИЛ
ТАДБИРЛАРИ

спортчиларнинг клубдан-клубга ўтиши борасида "рекорд йил" бўлса ажабмас. Биргина мисол. Россиянинг ЦСКА хоккей жамоасидан бир мавсумда 15 спортчининг "кешиб қолиши" табиийдек туюлса-да, 32 марта мамлакат чемпиони бўлган клуб шаънига ярашмайдигандек. Умуман, авваллари бирикки ҳолатларда жамоадан кетиш ҳолатлари қузатилган бўлса, эндиликда клубларнинг янги мавсум олдидан 90 фоизгача янгиликни қўшиб ҳам қўйиб кетиб қолган бўлар. Бунда бир жихатга эътибор бериш лозимки, қайси мураббий жамоасига кучлиларни йиғиб олса, улар ўйинини қовуштира билса, янги мавсумда муваффақият ўшаларники.

Нигина ПОЛТАЕВА

зарурлиги таъкидланди. Синфлараро, мактаблараро, туманлар ва вилоятлар миқёсидаги мусобақаларни юксак савияда ўтказиш билан боғлиқ вазифалар муҳокама этилди. Бу спорт ўйинларининг барча босқичларида иштирок этаётган ўқувчилар ўзларини "Умид ниҳоллари"нинг чинакам қатнашчиси дея ҳис этиши ва бундан фахрланишига эришиш лозимлиги ўқтирилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Т.Рисқиев, Фарғона вилояти ҳокими А.Отабоев қатнашди.

64 КАТАКДА

Ҳиндистонлик шахмат бўйича халқаро тоифадаги гротсмейстер Вишванатан Ананд Испаниянинг Леон шаҳрида ўтказилган тезкор шахмат бўйича аънавий халқаро турнирда ғолибликни қўлга киритди. Кейинги пайтларда айрим кузатувчиларнинг "энг мулоҳазакор шахматчи" деган таърифига сазовор бўлаётган Ананд 64 катакда тезкор ҳаракат қилишда бошқалардан қолишмаслигини исботлади.

ЧЕМПИОН ОГИР
АҲВОЛДАМИ?

Огир вазли боксчилар ўртасида Европа чемпиони, машҳур боксчилардан саналган россиялик Евгений Болоусов "тез ёрдам" орқали огир аҳволда касалхонага ётқизилган эди. Даволовчи врачлар уни бош мия суягининг синиши ва мия чайқалиши, чап тиззасининг синиши каби огир жароҳатлари билан қабул қилиб олишганди. Лекин ўтган қисқа муддат ичида беморнинг аҳволи яхшиланиб улгурди. У кеча маҳаллий врачлар назоратида бўлиш шарти билан уйига рухсат олди. Нейрохирург ва травматолог даволовчи врачларнинг фикрича, олинган жароҳатлар ҳозирча ҳеч қандай хавф туғдираётгани йўқ. Гипслар эса, унинг соғлигининг ўзгаришига қараб ечилади. Хўш, 31 ёшли челябинский спортчига нима бўлганди? Бу ҳақда унинг ўзи бир огир ҳам гапиришни хоҳламапти. Журналистлар ҳам майли, ҳатто ички ишлар ходимларига ҳам воқеа юзасидан "шикоят"нинг мавжуд эмаслиги жинойи иш очишга ҳалал бермоқда. Узунқулоқ гапларга кўра, тунги кафелардан биридаги жанжал бунинг сабаби бўлиши мумкин.

